

1 DEN INFORMERENDE TEKST MED KRAV OM SØGNING

Festivaler

FP10 MAJ 2023, OPGAVER 3

I DETTE MATERIALE FINDER DU

- 1** Præsentation af opgaven
Introduktion til dansklæreren.
- 2** Lær at afkode opgaverne til prøven
Aktivitet til eleverne. Varighed 1-2 lektioner.
  - A** Forstå situationen og lur opgavekravene
  - B** Styr processen
  - C** Brug ressourcerne
  - D** Hiv fat i erfaringerne
- 3** Undervisningsforløb med faglige fokuspunkter
Undervisningsguide til dansklæreren. Varighed 6-8 lektioner.

De faglige fokuspunkter er:

INDHOLD

  - ⦿ Tal til modtagerne
  - ⦿ Relevant og interessant

SPROG

  - ⦿ Den sproglige rytme

FORM

  - ⦿ Layout af et nyhedsbrev

SKRIVESTRATEGI

  - ✎ Post-it
- 4** Den gode tekst og faldgruberne
En håndsrækning til lærer og elever. Erfaringer fra prøverne.

1

Præsentation af opgaven

Introduktion til dansklæreren

I *Festivaler* (fp10 maj 2023) skal eleverne skrive en informerende tekst med afsæt i dels egne erfaringer med festivaler, men også baseret på tilegnet viden fra informationskilder på nettet.

Emnet skal forstås bredt og dækker mere end musik som fx teaterfestival, madfestival, tøj eller livsstil eller andet. Eleverne skal altså forklare et emne til en målgruppe, som må forventes ikke at have samme forhåndsviden, som eleverne selv, nemlig det lokale aktivitetscenter for ældre medborgere.

Teksten skal bruges som manus for et mundtlig oplæg og efterfølgende udgives i et nyhedsbrev. Det vil sige, at det er en opgave, der både inviterer til at lege med forskellige retoriske virkemidler og hvor eleven kan vise, at de kan bruge forskellige former for modaliteter i deres layout.

Du kan sagtens skifte emnet festivaler ud med et andet emne, som enten du eller klassen er optaget af. Det kan også være et bredt overemne, hvor der er flere små delemner, som eleverne kan vælge imellem, som fx projektopgaven. Det kunne være at den anledning kunne bruges til at tilbyde foredrag ude i byen, så eleverne fik erfaringer med rigtige og autentiske modtagere.

Eleverne skal trække på de erfaringer, de har med at skrive lignende typer af oplysende tekster som fx, avisartikler, faglige brochurer og andet informationsmateriale.

2

Lær at afkode opgaverne til prøven

Aktivitet til eleverne. Varighed 1-2 lektioner.

A

OPGAVE

Forstå situationen og lur opgavekravene

I denne øvelse bliver I gode til at forstå skrivesituationen i en opgave og lure kravene. Det er nemlig afgørende for at jeres tekster kommer til at fungere.

Start med det hvide, inden I hopper ud i det blå.

1

Få opgaven FESTIVALER frem på skærmen eller lav et print af den, så I kan markere de vigtige nøgleord.

2

Start med at nærlæse skrivesituationen, som er teksten på den hvide baggrund.

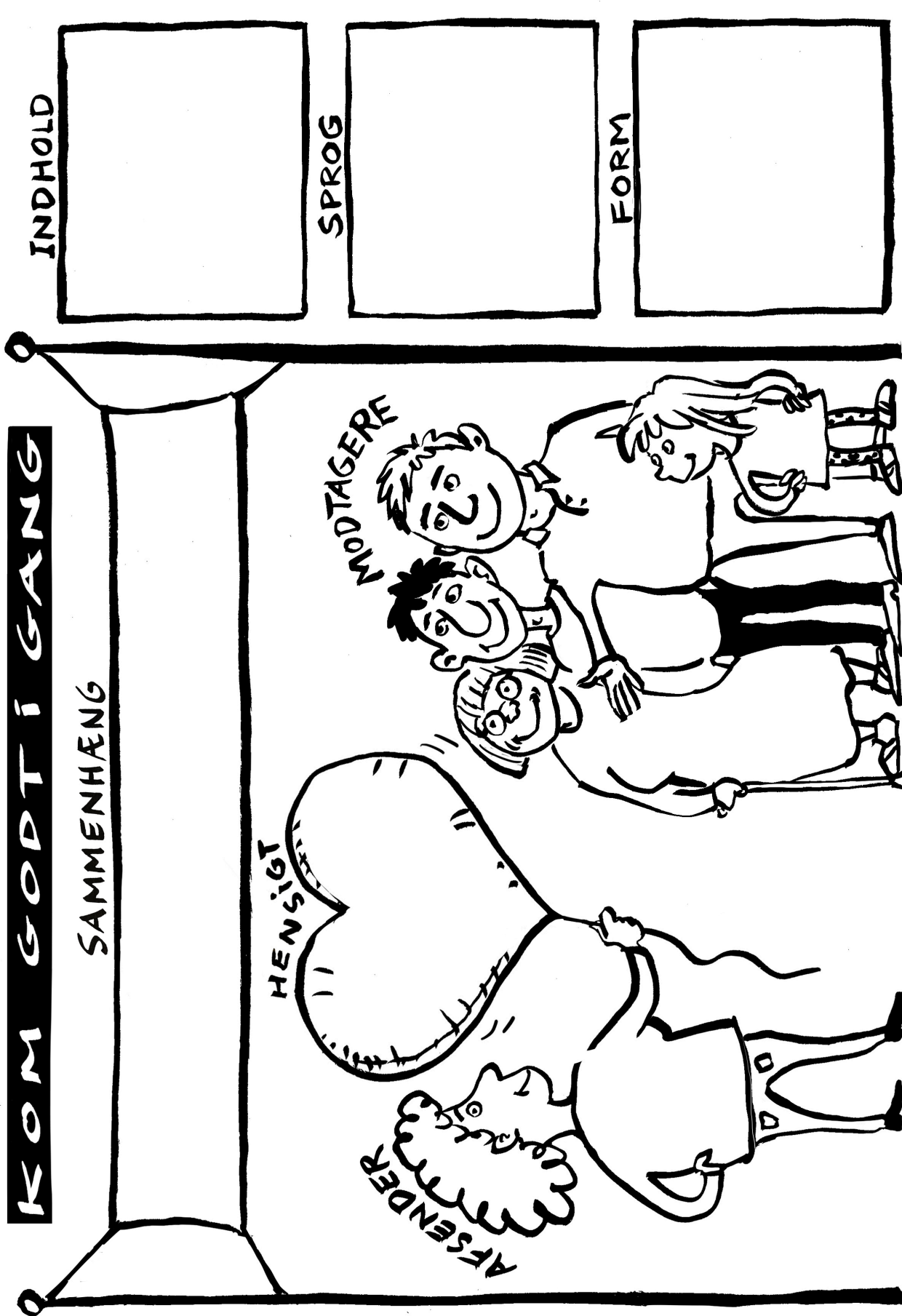
Brug **KOM GODT I GANG**. Noter på figurerne: hvorfor teksten skal skrives, hvilken afsenderrolle I skal skrive i, hvad der er tekstens hensigt, og hvem der er modtagerne.

Vær opmærksom på, at I i denne opgave skal skrive to tekster. En lidt længere og en noget kortere tekst.

3

Herefter nærlæser I, hvad der står i den blå kasse, hvor opgavens krav er beskrevet.

Skriv stikord til tekstens indhold, sprog og form til højre på **KOM GODT I GANG**.

IDE: CHARLOTTE RYTTER
TEGNING: ANNETTE CARLSEN

B

OPGAVE

Styr processen

Et godt produkt kræver en god og styret proces. Det gælder uanset om I skal planlægge en fest, lave en lagkage eller skrive en tekst i skriftlig fremstilling.

Til prøven har I 3 ½ time til rådighed.

Der er noget I skal gøre **FØR** I skriver. Andre ting I skal have fokus på **MENS** I skriver, og der er en del at tage sig af **EFTER** I har skrevet første udkast til teksten. I skal regne med at afsætte cirka 1 time til hver del.

1

I denne opgave skal I lave en to-do-liste på alle de del-opgaver, der vil bringe jer og teksten helt til mål.

Se evt. filmen **TO-DO-LISTEN** på [🎬 skriveklar.gyldendal.dk/film](https://skriveklar.gyldendal.dk/film)

Hvad skal I
forberede
FØR
I begynder
at skrive
teksten?

Hvad skal I
have fokus
på
MENS
I skriver
teksten?

Hvad skal
I sørge for
at gøre
EFTER
I har
skrevet
teksten?

OPGAVE

Brug ressourcerne

Til opgaven er der ofte en ressource tilknyttet, som skal bruges enten direkte i opgaven eller som inspiration.

Andre gange skal I selv ud på nettet og finde ressourcer, der skal bruges i teksten. Det kan være alt fra illustrationer til fakta og viden m.m.

Nogle gange kan det være en god ide selv at opsøge ressourcer for at bedre at kunne besvare opgaven. Det hedder research.

Husk også at du selv er en ressource og kan både bruge dine livserfaringer, din viden om verden, fra danskundervisningen eller fra andre fag, når du besvarer en opgave.

1

I opgaven FESTIVALER er der indsat en fotocollage som en hjælp til at sætte tankerne i gang.

Hvilke ord synes I karakteriserer stemningen ved de fire billeder?

2

Som forberedelse til teksten skal I selv på nettet og finde informationer om festivaler i Danmark.

Sæt jer i modtagerens sted og noter stikord til, hvilke typer af fakta og information, der kunne være relevant og interessant for modtagerne.

Find eksempler på nettet, hvor der ville være fakta og informationer, som ville kunne bruges i jeres tekster.

OPGAVE

Hiv fat i erfaringerne

Når I går til prøve, er det på baggrund af alle de erfaringer I har med fra undervisningen, hvor I bl.a. har arbejdet med at:

- ✓ skrive tekster i forskellige situationer,
- ✓ have fokus på, at indholdet i en tekst skal give mening for læseren
- ✓ få tekster til at hænge godt sammen.

PRAKSISERFARINGER

Det har I med garanti arbejdet med i danskundervisningen, men måske har I også skrevet tekster i andre fag, holdt foredrag eller fremlæggelser i klassen osv.

Måske har I haft særlig fokus på at skrive i bestemte fremstillingsformer, i særlige afsenderroller, til specifikke modtagere, skrevet tekster med en klar hensigt m.m.

Det kalder vi praksiserfaringer.

VIDENSERFARINGER

Men I skal også trække på den viden om tekster, som I har fået af at læse et utal af forskellige typer af tekster fra mange slags medier: bøger, antologier, aviser, netartikler, hjemmesider, kommentarer på sociale medier, blogs, manuskripter, mails og mange flere.

Derudover skal I også hive fat i jeres erfaringer fra livet generelt. Både i livet i skolen og i livet udenfor skolen.

Det kalder vi videnserfaringer.

Når man skal have fat på sine erfaringer, skal I forestille jer, at alle jeres erfaringer er balloner, der svæver over jer i en lang snor. For de er nemlig til at få fat på, hvis man øver sig. Nogle erfaringsballoner kan være lette og hurtige at hive ned, mens I skal kæmpe lidt mere med at få andre frem i hukommelsen.

1

Hiv fat i jeres erfaringer fra undervisningen og i livet generelt, og skriv ind i ballonerne, hvilke konkrete erfaringer, I ville kunne trække på i netop denne opgave.

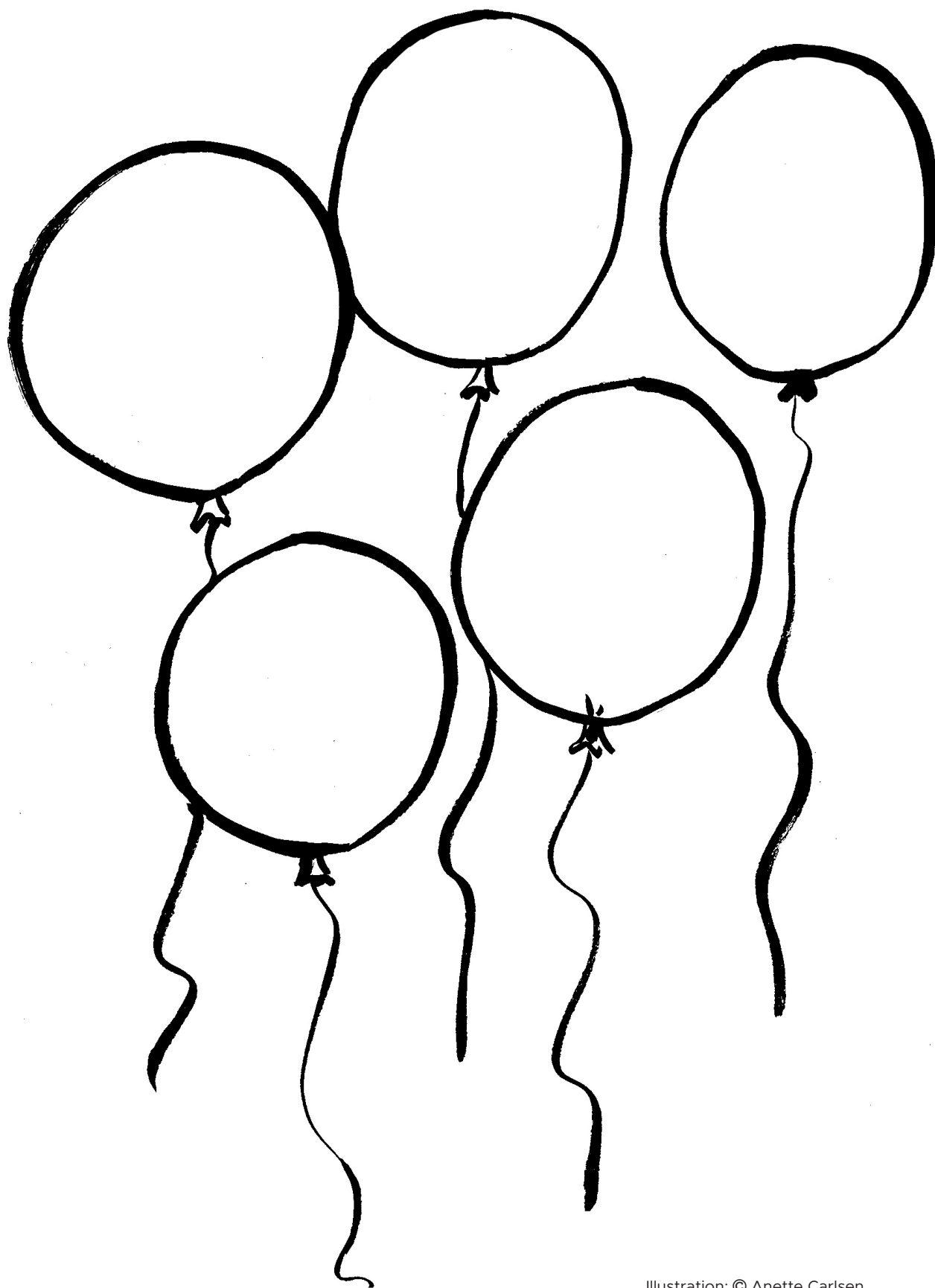

Illustration: © Anette Carlsen

3

Forløb med faglige fokuspunkter

Undervisningsguide til dansklæreren

Hvis du bruger opgaven *Festivaler* som undervisning, kunne de faglige fokuspunkter for eksempel være:

INDHOLD

- ⊙ Tal til modtagerne
- ⊙ Relevant og interessant

SPROG

- ⊙ Den sproglige rytme

FORM

- ⊙ Layout af et nyhedsbrev

⊙ Tal til modtagerne

Selvom teksten efterfølgende skal udgives i et nyhedsbrev, er det selve oplægssituationen, eleverne skal fokusere på, hvor de skal forestille sig, at der sidder folk og lytter til dem og deres tekst.

Når man holder et oplæg, et foredrag eller tale eller det en god ide at henvende sig direkte til publikum, så man ikke blot fremstår som en, der holder oplægget med hovedet ind i en væg. Det er med til at gøre oplægget mere nærværende, og det gælder sjovt nok også i den skrevne tekst.

FORSLAG

1

Lav i fællesskab flere eksempler på oneliners, som eleverne ville kunne bruge for at gøre deres tekst mere nærværende og vise, at de er klar over den situation, som teksten skal fungere i.

Eksempler:

- *Jeg går ud fra at størstedelen af jer derude, sætter pris på god mad. Hvis I kan nikke ja til det, så er madfestival lige noget for jer.*
- *Kender I det, når man er til en fest, man bare ikke vil hjem fra. Sådan er det at være på musikfestival.*
- *Gøglerfestival. Har I nogensinde hørt noget så skørt?*
- *Fantastisk stemning, følelsen af fællesskab, liv og glade dage. Kan I se det for jer. Sådan er det at være på festival.*

⊙ Den sproglige rytme

Sprog er som musik, der i stedet for toner består af ord og sætninger. Rytmen i sproget er sætningernes længde. Korte sætninger gør sproget mere intens, mens lange sætninger skaber flow.

Tag afsæt i den del af teksten, hvor eleverne skal fortælle om egne eller andres festivaloplevelser. Få eleverne til at gøre noget ud af den sproglige rytme netop her, da det fortællende ofte er mest velegnet.

FORSLAG

1

Brug skriveøvelsen **SKRIV MED SPROGLIG RYTME** fra *SkriveKlar 7*, forløb 1.

2

Lad eleverne markere deres korte sætninger med gul tekstfremhævningsfarve og de lange sætninger med grøn tekstfremhævningsfarve for at blive bevidst om, hvornår de bruger henholdsvis korte og lange sætninger. Lad dem begrunde og forklare deres valg.

3

Få dem til at læse det fortællende afsnit op for hinanden med fokus på den sproglige rytme.

🎯 Relevant og interessant

I opgavens tre skrivekrav: *informere, fortælle og de tre råd* skal eleverne rette deres opmærksomhed mod, hvad der dels kan være relevant for opgaven, men også være interessant for modtagerne, dvs. de ældre på aktivitetscenteret.

Nogle gange er det godt at se verden sort og hvid for bedre at kunne vælge det rigtige.

FORSLAG

1

Tal med eleverne om, hvilket indhold de kunne tænke både kunne være relevant og interessant for de ældre i forhold til, og hvad der nok ikke er. Brug nedenstående skema som inspiration.

	RELEVANT OG INTERESSANT	IKKE RELEVANT ELLER INTERESSANT
INFORMATION OG VIDEN OM HVAD EN FESTIVAL ER:		
EGNE OPLEVELSER:		
DE 5 RÅD		

2

Når eleverne har fundet relevant information om festivaler på nettet, lad dem omformulere med deres egne ord og stil som krav, at de skal uddybe med eksempler, som de ældre kan referere til.

På den måde kan du undgå, at de falder i copy-paste-fælden, og indholdet i højere grad også bliver interessant for modtagerne.

3

Du kan også bede dem om, at denne del af teksten skal skrives med sproglig rytme, så du på den måde tvinger dem til sprogligt at bearbejde den viden, som de har fundet.

4

Lad dem skrive kildeliste på de kilder, som de har brugt. Indsæt kilden til sidst i teksten. På den måde styrker du elevernes kildebevidsthed. Der skal indgå hvem, hvad og hvor på en kildeliste.

Eksempel:

Slip sommeren løs: Tusinder af seniorer til festival, af Brian Pabst
Fagligsenior.dk

<https://fagligsenior.dk/2019/03/29/slip-sommeren-loes-tusinder-af-seniorer-til-festival/>

🕒 **Layout af et nyhedsbrev**

Nyhedsbreve kommer i dag i mange versioner: som emails, på digitale platforme og som trykt version. Når der i opgaven er skrevet, at elevernes tekst skal udgives i et nyhedsbrev, er det for at underbygge situationen og for at give eleverne mulighed for at vise, at de kan anvende skriveprogrammets formateringsmuligheder hensigtsmæssigt og sikkert.

Eleverne kan trække på de erfaringer de har, når de har layoutet tekster til en avis eller magasin, da et nyhedsbrev godt kan minde lidt om det.

FORSLAG

1

Spørg eleverne: Hvis I satte jer i de ældres sted, hvordan ville I selv synes, at en tekst kunne fremstå indbydende og overskuelig?

2

Lav videns- og erfaringsudveksling med eleverne om, hvilke formateringsmuligheder i deres skriveprogram, der er gode at kunne beherske. Lad dem dele deres bedste fif.

3

Lav en mester-lærer-layout hvor enten du selv eller en af eleverne, viser trin-for-trin, hvordan de ville layoute teksten.

4

Find i fællesskab eksempler på layout af nyhedsbreve, som I kunne lade jer inspirere af.

Organisering af skriveprocessen

FØR ELEVERNE SKRIVER

Brug en eller flere af øvelserne fra Forstå situationen og lur opgavekravene.

Forbered teksten ved at arbejde med de udvalgte faglige fokuspunkter:

- ⦿ Tal til modtagerne
- ⦿ Relevant og interessant

MENS ELEVERNE SKRIVER

Du kan enten lade eleverne forberede og skrive teksten, som I plejer.

Eller du kan også prøve denne skrivestrategi: Post-it.

Lad eleverne skrive stikord til deres indhold på post-it-sedler.

Du kan evt. lade dem bruge farvekoder i forhold til de tre opgavekrav.

Du kan se en film om **POST-IT METODEN** på skriveklar.gyldendal.dk.

EFTER ELEVERNE HAR SKREVET

Brug **SPROGVASKMANUALEN**, når eleverne skal lave den sidste korrektur. Du finder en videoguide til eleverne på skriveklar.gyldendal.dk til hvordan de skal bruge manualen.

Arbejd med det faglige fokuspunkt:

- ⦿ Layout et nyhedsbrev

Lad eleverne layoute deres tekster og give hinanden feedback inden den endelige aflevering.

4

Den gode tekst og faldgruberne

Vejledning- og vurderingsguide til dansklæreren

Nedenstående oversigt følger de tre vurderingsdimensioner: Funktion, Indhold og form. Du kan bruge guiden, når du skal enten VEJLEDE eller VURDERE dine elevers tekster.

Du kan fx gøre vejen til den gode tekst konkret og håndterbar for alle elever – og ikke kun en gættekonkurrence for de få – ved at du inden og evt. undervejs i skriveprocessen taler med eleverne om, hvad der kendetegner den gode tekst, og hvilke faldgruber de skal være opmærksomme på.

	DEN GODE TEKST VIL OFTE VÆRE KENDETEGNET VED:	FALDGRUBERNE vil ofte være:
FUNKTION	Henvender sig til et publikum. Hensigten med teksten/oplægget er klar. Afsenderen er tydelig.	Teksten fremstår som svar på spørgsmål uden fx en indledning, der sætter konteksten.
INDHOLD	Indholdet er relevant for modtagerne, som ikke ved meget om festivaler. Fakta og informationer er velvalgte og bearbejdet. Erfaringerne fremstår troværdige og giver teksten et nærvær og personligt aftryk. De gode råd er velvalgte i forhold til modtagernes behov.	Indholdet er indforstået og en del er irrelevant for modtagerne. Fakta og informationer er opremsende og sættes ikke i kontekst. De gode råd er opremsninger og fremstår tilfældige og ikke i øjenhøjde med modtagerne.
FORM	Der er gode overgange mellem informationer – erfaringer og gode råd. Teksten fremstår overskuelig og indbydende at læse.	Det er svært at gennemskue, hvornår indholdet skifter retning. Tekst og billeder er rodet sat op.